Kehys 2017-2020

Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

VNS 3/2016 vp Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020

Mikko Staff 20.4.2016

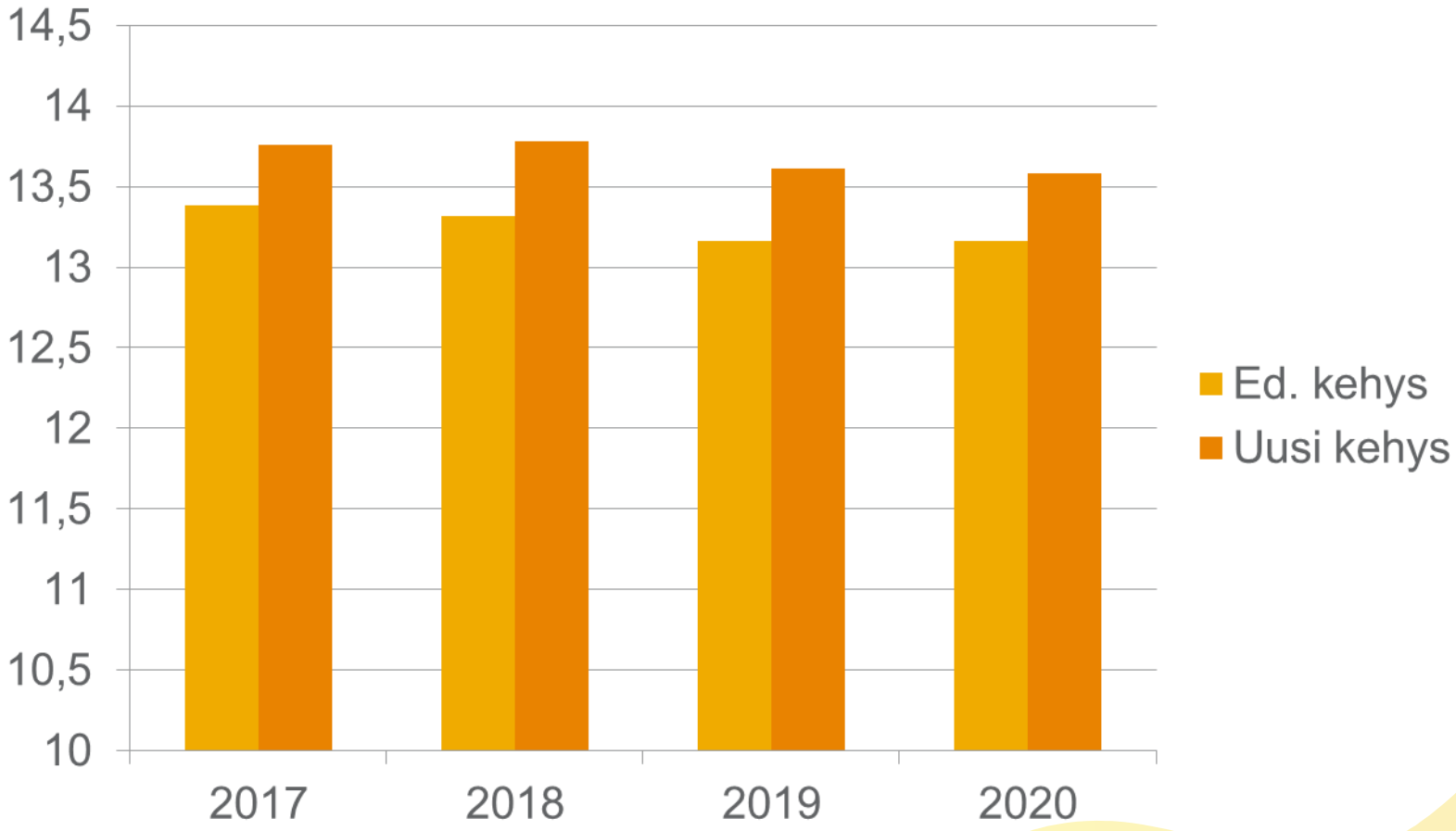
Yleistä

- Pääluokan määrärahataso nousee 13,8 mrd. euroon 2017 ja laskee 13,6 mrd. euroon kehyskauden lopussa.
- Pääluokan osuus on noin neljännes valtion budjetista
- Määrärahoista 97,6 % on siirtomenoja, kulutusmenojen osuus on noin 1,7 %.
- Määrärahakehys kasvaa noin 375 milj. euroa 2017 ja 425 milj. euroa 2020 tasossa edelliseen kehyspäätökseen verrattuna.
- Muutos aiheutuu pääosin sosiaaliturva- ja toimeentuloturvaetuuksien tarvearvioiden tarkistuksista, maahanmuuton kustannuksista sekä työttömyysetuuksien aktiivikäytön laajentamiseen liittyvästä siirrosta TEM:n pääluokasta.

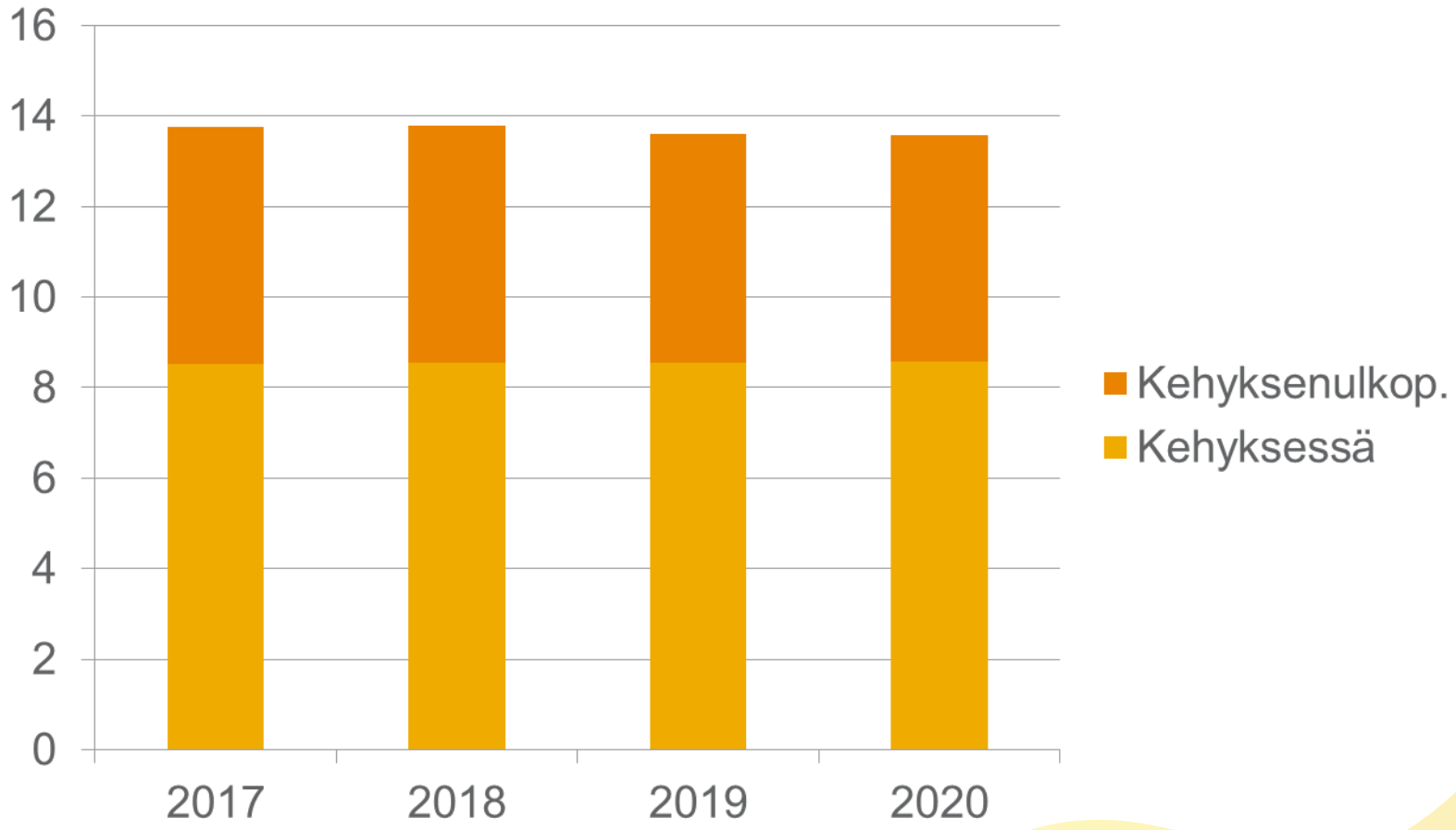
Yleistä

- Sisältää rakenteellisia muutoksia, jotka osaksi vääristää vertailua edelliseen kehykseen:
  - Asumistukien yhdistämisen peruuntuminen: määräraha siirrot sekä säästöt kumottu.
  - Työttömyysetuuksien aktiivikäytön laajentamiseen liittyvä vuosia 2017-2018 koskeva 151 milj. euron siirto TEM:n pääluokasta

Kehysvertailu PL 33, mrd. euroa

Määrärahat PL 33, mrd. euroa

Uudistuksia/muutoksia työelämään liittyen

- Aiemman kehyspäätöksen mukaisesti ansiosidonnaista työttömyysturvan uudistus vuoden 2017 alusta alkaen: säästö työttömyysturvamenoissa on 150 milj. euroa, kun muutokset ovat täysimääräisesti voimassa.
- Osatyökykyisten työllisyyden edistämiseksi nuorille maksettavaa kuntoutusrahaa korotetaan takuueläkkeen tasolle 2017 alkaen: valtion menot tarkentuneet +17,4 milj. euroa.
- Työttömyysturvan (TTLK) ja Sosiaaliturvan (Somla) muutoksenhakulautakunnat yhdistetään vuodesta 2018 alkaen.

Uudistuksia/muutoksia työelämään liittyen

- Starttirahan ja palkkatuetun työn rahoituksen osittainen siirtäminen työttömyysetuusmäärärahoihin vuosiksi 2017 ja 2018, noin 151 milj. euroa siirtona PL 32:sta
- 0,85 prosentin tasasuuruinen vähennys mm. KEL ja KHI indekseihin sidottuihin etuuksiin sekä lapsilisiin: nettosäästöksi STM:n pääluokassa arvioidaan n. 80 milj. euroa vuodessa.
- Sairauspäivärahoihin kohdistetaan 22 milj. euron säästö ylempien tulorajojen muutoksella vuodesta 2017 alkaen. Säästö ei kohdistu valtion maksuosuuteen.

Uudistuksia/muutoksia tasa-arvoon liittyen

- Omais- ja perhehoidon kehittämistä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle toukokuussa 2016 ja lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2016 lukien.
- Tähän kohdennetaan v. 2020 tasolla HO:n mukainen 95 milj. euron lisäpanostus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen (PPVO) 100-prosenttisena valtionosuutena.
- Toisaalta kehittämisen arvioidaan tuottavan v. 2020 220 milj. euron säästön kuntien kustannuksissa, jota vastaava valtionosuuden vähennys on huomioitu.

Uudistuksia/muutoksia tasa-arvoon liittyen

- Lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun kohdistettiin 2016 alusta lukien 10 milj. euron lisäys PPVO:een 100 %:n valtionosuudella, jonka lisäksi vuonna 2019 tehdään vielä 15 milj. euron lisäys
- Lisäyksellä toimeenpannaan erityisesti uudistettua sosiaalihuoltolakia.
- Vanhusten kotihoitoon kohdennetaan 4,8 milj. euroa vuosina 2017—2018 ja 5,8 milj. euroa vuodesta 2019 lähtien PPVO:een 100-prosenttisena valtionosuutena.

Muita muutoksia/uudistuksia PL 33

- Takuueläkettä korotetaan 10 milj. eurolla vuodesta 2018 lähtien. Korotuksen määrä on noin 8 euroa kuukaudessa
- Genomikeskuksen ja kansallisen syöpäkeskuksen perustamiseen sekä julkisten biopankkien toimintojen tehostamiseen ja varmistamiseen kohdennetaan kaikkiaan yhteensä 17 milj. euroa v. 2017—2020.
- Turvapaikanhakijoista aiheutuvina kustannuksina huomioitu 171,2 milj. euroa 2017 ja 327,8 milj. euroa 2020 tasossa
- Eläkkeensaajan asumistuessa määräytymiskriteerien tarkistamatta jättäminen -9 milj. euron vuosittainen säästö.

Muita muutoksia/uudistuksia PL 33

- Sairausvakuutuskorvauksiin ja lääkekorvauksiin on kohdistettu aiemman kehyspäätöksen mukaiset säästöt sekä 2017 voimaan tulevana säästönä lääkekorvausjärjestelmää uudistetaan siten, että säästöjen yhteisvaikutus on julkiseen talouteen 134 milj. euroa v. 2017 ja valtion osuus säästöstä on 60 milj. euroa.
- Valtion korvauksessa terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin on huomioitu vähennyksenä TA 2016 mukainen 6 milj. euron tasomuutos.
- Maatalousyrittäjien lomitukseen kohdistettua 20 milj. euron säästöä on uudelleen kohdennettu TA 2016 mukaisesti: 19 milj. euroa on kohdistettu lomituspalveluihin ja 1 milj. euroa lomituspalvelujen hallintomenoihin.

Muuta PL 33

- Perustoimeentulotuen laskenta ja maksatus siirretään kunnilta KELAlle 2017 alusta alkaen. Toimeentulotuen-alikäytön arvioidusta vähenemisestä johtuen kokonaismenojen arvioidaan nousevan vajaalla 90 milj. eurolla siirron yhteydessä.
- Sotainvalidien haitta-asterajan lasku 15 prosentista 10 prosenttiin 1.3.2017 lähtien, jonka kustannusvaikutus on 5,2 milj. euroa kehyskauden alussa ja 4,2 milj. euroa kehyskauden lopussa.
- Valmistellaan esitys sekä toisen että korkea-asteen opiskelijoiden siirtämisestä yleisen asumistuen piiriin.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuus

- Kehyskaudella kuntien laskennalliset valtionosuudet VM:n pääluokassa, johon sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallinen osuus, ovat noin 8,7 mrd. euroa
- SOTE -uudistuksen vaikutuksia ei ole vielä otettu tässä huomioon
- Valtionavustusten (ml. valtionosuus) taso on yhteensä noin 10,6 mrd. euroa kehyskauden alussa, laskien noin 10,5 mrd. euroon
- Tästä STM:n pääluokan osuus on 276 milj. euroa kehyskauden alussa ja 218 milj. euroa lopussa

Peruspalvelujen valtionosuuden keskeiset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon osalta

- Omais- ja perhehoidon kehittämistä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle toukokuussa 2016 ja lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2016 lukien.
- Tähän kohdennetaan v. 2020 tasolla HO:n mukainen 95 milj. euron lisäpanostus 100-prosenttisena valtionosuutena.
- Toisaalta kehittämisen arvioidaan tuottavan v. 2020 220 milj. euron säästön kuntien kustannuksissa, jota vastaava valtionosuuden vähennys on huomioitu.

Peruspalvelujen valtionosuuden keskeiset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon osalta

- Lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun kohdistettiin 2016 alusta lukien 10 milj. euron lisäys 100 %:n valtionosuudella, jonka lisäksi vuonna 2019 tehdään vielä 15 milj. euron lisäys
- Lisäyksellä toimeenpannaan erityisesti uudistettua sosiaalihuoltolakia.
- Vanhusten kotihoitoon kohdennetaan 4,8 milj. euroa vuosina 2017—2018 ja 5,8 milj. euroa vuodesta 2019 lähtien 100-prosenttisena valtionosuutena.

Peruspalvelujen valtionosuuden keskeiset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon osalta

- Vanhuspalvelujen henkilöstömitoitusta tarkistetaan v. 2017. Kuntien menojen arvioidaan vähenevän 70 milj. eurolla vuoden 2019 tasossa, jota vastaava valtionosuuden vähennys on 19 milj. euroa.
- Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämistä tehostetaan vuodesta 2017 lähtien, jonka arvioidaan tuottavan säästöä kuntien menoissa asteittain. Vuoden 2020 tasolla säästöksi arvioidaan 150 milj. euroa, jota vastaava valtionosuuden vähennys on 38,2 milj. euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden keskeiset muutokset sosiaali- ja terveydenhuollon osalta

- Erikoissairaanhoidon kannustinjärjestelmä otetaan käyttöön v. 2017. Rahoitus otetaan vähennyksenä peruspalvelujen valtionosuudesta ja kohdennetaan valtionavustuksina kuntatalouteen.
- Kannustinjärjestelmään kohdennetaan 100 milj. euroa v. 2017, 175 milj. euroa v. 2018 ja 250 milj. euroa vuodesta 2019 lähtien.
- Hallitusohjelmaan sisältyy edellä mainittujen lisäksi useita muita kuntatalouteen vaikuttavia uudistuksia, joiden valmistelu on vielä kesken, eikä niiden taloudellisia vaikutuksia ole pystytty arvioimaan.